

TOEZICHT OP AI

AI VERDIEN
SECTORAAL
TOEZICHT
GECOÖRDINEERD
DOOR EEN
NLAI RAAD

November 2022

VNO-NCW

MKB
Nederland

MEER WETEN?

Neem contact op met Irvette Tempelman:
tempelman@vnoncw-mkb.nl

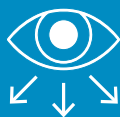

BREED BELANG AI - ARTIFICIAL INTELLIGENCE

De toepassing van AI, kunstmatige intelligentie, is net als de computer, niet beperkt tot één specifiek domein. AI is een technologie die door de hele economie en samenleving voor allerlei doelen in allerlei domeinen gebruikt kan worden. Daardoor heeft AI een grote impact, zowel qua kansen als qua risico's. Net zoals elektriciteit of de computer.¹

AI faciliteert toepassingen in vrijwel alle domeinen. Denk bijvoorbeeld aan ondersteuning van diagnostiek in ziekenhuizen, smart maken van in- en verkoopprocessen en smart maken van vervoersstromen in binnensteden.

Hoe het toezicht op AI zal worden ingericht zal uiteindelijk bepalen in hoeverre we als Nederland onze ambities op AI-gebied waar kunnen maken (of niet).²

SECTORAAL TOEZICHT OP AI

VNO-NCW en MKB-Nederland zijn voorstander van sectoraal toezicht op AI.³ Naast technische kennis van AI-systemen en AI-gedreven producten, is voor een goed toezicht gedegen kennis nodig van de verschillende domeinen waarbinnen AI wordt toegepast, zoals de medische of financiële sector, de retail, energiesector, transport- en vervoer en telecom. Vergelijk het met het toezicht op cybersecurity, dat ook sectoraal is ingestoken. Toepassing én context zijn dus beide bepalend. Onderzoek van de WRR heeft ook aangetoond dat de bestaande toezichthoudende instanties over voldoende bevoegdheden beschikken om effectief toezicht te kunnen houden op AI.⁴

Het beleggen van toezicht op AI bij één specifieke toezichthouder is dus niet nodig en ook niet wenselijk.

LERENDE AANPAK

De ontwikkelingen op AI-gebied gaan snel. Om tijdig te kunnen aanpassen aan de snelle ontwikkelingen moet iedereen, van toezichthoudende tot rechtsprekende instanties, private en publieke partijen en burgers/consumenten zich permanent blijven scholen. Deze aanpak veronderstelt toezichthouders die doorlopend inzicht verwerven in de huidige ontwikkelingen op AI-gebied en in de werking en effecten van toepassingen van AI in de verschillende contexten. Zij stellen zich open voor dialoog met stakeholders en houden vooral begeleidend toezicht: preventief door toelichting, tools en bijsturing.

Een lerende aanpak is daarom essentieel om verantwoord en gebalanceerd de risico's te adresseren en ruimte te geven aan de mogelijkheden die AI de maatschappij biedt.

SAMENWERKING TOEZICHTHOUDERS

Door het domein-overstijgende karakter van AI, is er een goede samenwerking nodig tussen de vele toezichthouders (data, consumentenrechten, mededinging, telecom, medische sector, financiële sector, productveiligheid, enz.) met hun verschillende bevoegdheden, mandaten en werkmethoden.

Om de samenwerking goed en doelgericht te laten verlopen zijn afdwingbare afspraken nodig.

COÖRDINATIE EN ESCALATIE BIJ NLAI-RAAD

Het is géén goed idee de regie/coördinatie van de verschillende toezichtvelden bij één specifieke toezichthouder te beleggen. Immers, over het handelen van een toezichthouder, een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO), kan geen ministeriële verantwoordelijkheid worden afgelegd. Een niet controleerbare en moeizaam weerlegbare, alleenheerschappij is zeer onwenselijk. Een speciale Raad vertegenwoordigers van de relevante toezichthouders, kan de samenwerking coördineren en zo nodig beslissen bij escalatie. Deze Raad kan gevraagd en ongevraagd advies krijgen van een sub-Raad met experts uit de wetenschap, publieke en private organisaties. Deze deskundigen benaderen de impact op de brede samenleving en innovatie vanuit diverse invalshoeken strategisch en ontwikkelen een integrale visie op kansen en bedreigingen.

VNO-NCW en MKB-Nederland stellen voor een NLAI Raad in het leven te roepen.

AI TECH HUB

Alle relevante toezichthouders zouden gebruik moeten kunnen maken van een techhub: een centrum waarin technische diepgaande kennis en expertise van AI-systemen en AI gedreven producten aanwezig is. De verschillende invalshoeken en kennis van de verschillende relevante toezichtstaken komen hier samen. Dit zorgt ervoor dat toezichthouders personeel niet bij elkaar gaan 'wegkapen', dat efficiënt met middelen wordt omgegaan en, niet in de laatste plaats, brede expertise wordt opgebouwd. Dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan een consistente toepassing van relevante wet- en regelgeving.

Een 'techhub voor toezichthouders' kan een oplossing zijn voor het tekort aan deskundig personeel bij toezichthouders.